

Vrouwelijke Indische In'tvelds (VII).

Het gezin van Juliet Elizabeth In'tveld en Frederik Schenck

Adriaan P. Intveld

Inleiding

In dit artikel wordt ingegaan op het gezin van Juliet Elizabeth In'tveld en Frederik Schenck. Het geslacht Schenck was oorspronkelijk afkomstig uit Württemberg. Friedrich Wilhelm Schenck, de vader van Frederik Schenck was officier in het Nederlandse leger. Hij moet goede relaties bij het hof hebben gehad: in zijn doopschrijving wordt als officiële getuige de 'Erfprins van Orangen' Willem Frederik – de latere koning Willem I – genoemd.¹

Alle kinderen uit dit huwelijk zouden de volwassen leeftijd bereiken. De drie dochters zouden net zoals hun moeder 'goed' trouwen: twee met een officier van het Oost-Indisch leger en een met een Oost-Indisch ambtenaar. De echtgenoot van haar oudste dochter zou zich – nadat hij de militaire dienst vaarwel gezegd had – ontpoppen tot een succesvol planter en zakenman.² De enige zoon van Juliet Elizabeth en Frederik werd ook planter.

Familiëwapen Schenck³

Fragmentgenealogie

JULIET ELIZABETH IN'TVELD, geb. Benkoelen 8 febr. 1826 (dr. van Jacobus Frederik In'tveld en Maria Barthelemy),⁴ testeerde 's-Gravenhage 29 dec. 1886⁵ en 29 nov. 1888,⁶ overl. 's-Gravenhage 16 maart 1895,⁷ tr. Padang 1 aug. 1846 FREDERIK SCHENCK, geb. Doornik 12 sept. 1820,⁸ Oost-Indisch ambtenaar,⁹ klerk bij de assistent-resident van Soemedang (Preanger Regentschappen) -1845, ambtenaar ter beschikking van de gouverneur van Sumatra's Westkust juli 1845, commies op het bureau van de gouverneur van Sumatra's Westkust 7 febr. 1846, secretaris van de wees- en boedelkamer te Padang 30 aug. 1846, thesaurier en ouderling van de protestantse gemeente te Padang, kapitein bij het korps Niassers en Batoe-eilanders van de Padangse schutterij 1848-1856, eerste commies op het bureau van de gouverneur van Sumatra's Westkust 7 maart 1849, controleur 2e klasse 29 mei 1851, controleur 1e klasse te Padang Pandjang 24 jan. 1855, assistent-resident van Agam 30 april 1857 (Sumatra's Westkust), assistent-resident van Airbangis en Rau (Sumatra's Westkust) 20 sept. 1859, assistent-resident van Mandailing en Angkola (Tapanoeli) 28 juli 1863, wegens meer dan 15-jarige onafgebroken dienst in Nederlandsch-Indië twee jaar verlof naar Nederland 10 juni 1864, woonde te Zutphen 1 mei 1865-4 maart 1866,¹⁰ a/b van het s.s. "Prinses Amalia" vanuit Amsterdam naar Batavia vertrokken 1866, assistent-resident van Ponorogo (Madioen) 10 nov. 1866, resident van Ternate en onderhorigheden 14 juli 1870, wegens ziekte twee jaar verlof naar Nederland 28 april 1873, verlof met zes maanden verlengd 1875, a/b van het s.s. "Prinses Amalia" vanuit Amsterdam naar Batavia vertrokken 1875, eervol ontslag 1876, a/b van het s.s. "Prinses Marie" vanuit Batavia naar Amsterdam vertrokken 21 mei 1881, ridder 2e klas in de orde van Sint-Anna van Rusland,¹¹ testeerde te 's-Gravenhage 29 dec. 1886¹² en 29 nov. 1888,¹³ overl. 's-Gravenhage 13 maart 1895,¹⁴ zn. van Friedrich Wilhelm Schenck en Elisabeth Marie Bayer.

** Getrouwd :
* PADANG, FRED. SCHENCK,
den 1sten Augustus O. I. Ambtenaar, en
1846. JULIET E. INTVELD.

Trouwbericht Juliet Elizabeth In'tveld en Frederik Schenck in:
Opregte Haarlemsche Courant van 1 dec. 1846.

Juliet Elizabeth In'tveld
(particuliere collectie).

Frederik Schenck
(particuliere collectie).

Heden ontvingen wij telegraphisch bericht dat te 's HAGE is overleden de Heer F. SCHENCK, in leven gepensioneerd Resident, Commandeur der Russische St. Anna-orde.
Namens de familie,
C. H. O. M. VON WINNING.
BANDOENG, 16 Maart 1895. 2417

Overlijdensbericht Frederik Schenck in:
Bataviaasch Nieuwsblad van 18 maart 1895.

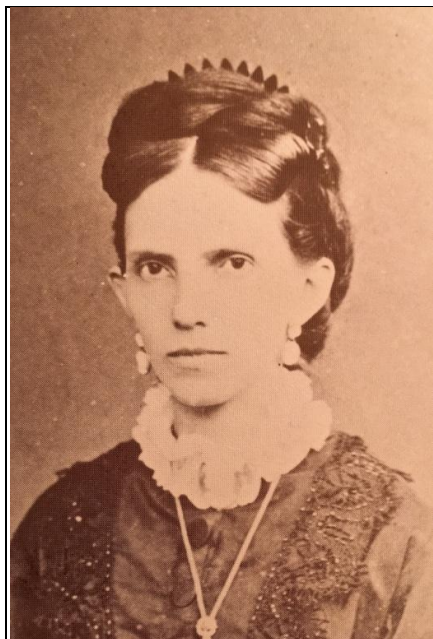
Heden ontvingen wij het verpletterende bericht, dat Mevrouw J. E. SCHENCK, geb. IN 'T VELD haren echtgenoot slechts weinige dagen heeft overleefd. Beiden overleden aan longontsteking.
Namens de familie,
C. H. O. M. VON WINNING.
BANDOENG, 18 Maart 1895. 2457

Overlijdensbericht Juliet Elizabeth In'tveld in:
Bataviaasch Nieuwsblad van 20 maart 1895.

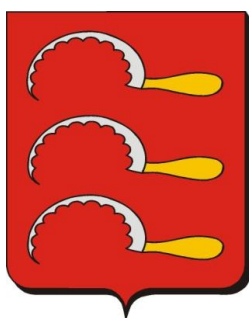
Uit dit huwelijk:¹⁵

1. MARIA ELISABETH (MARIE) SCHENCK, geb. Padang 18 mei 1847, overl. Modjokerto (Soerabaja) 10 nov. 1901,¹⁶ tr. Ponorogo (Madioen) 12 sept. 1868 Jhr. CARL HEINRICH OTTO MORITZ VON WINNING,¹⁷ geb. Münster (Westfalen) 22 aug. 1835, militair,¹⁸ in Pruisische dienst 1852-1856, soldaat bij het koloniaal werfdepot 19 okt. 1856, geëmbarkeerd te Nieuwendiep a/b van het koopvaardijfregat "Admiraal Jan Evertsen" 26 nov. 1856, gedebarkerd te Batavia 6 april 1857, korporaal 23 jan. 1858, nam deel aan de eerste expeditie naar Boni begin 1859, fourier 25 maart 1859, sergeant 1 jan. 1860, sergeant-majoor 6 febr. 1860, overgegaan naar de Militaire School om opgeleid te worden tot officier 15 febr. 1861, tweede luitenant 1 nov. 1861, eerste luitenant 26 april 1867, genaturaliseerd tot Nederlander 26 dec. 1873, kaptitein 26 nov. 1874, nam deel aan een expeditie naar Atjeh eind 1876, wegens vijftien jaar onafgebroken dienst als officier twee jaar verlof naar Nederland 1877, eervol vermeld 1878,¹⁹ gepensioneerd met de rang van majoor 1878, daarna koffie- en kinaplantier²⁰ in de Preanger, secretaris van de schoolcommissie te Bandoeng 27 aug. 1879, met zijn gezin a/b van het s.s. "Prinses Amalia" vanuit Batavia naar Marseille vertrokken 6 okt. 1883, vestigde zich tijdelijk in Wiesbaden, directeur van cultuurmaatschappij Lodaja 1884-1887,²¹ medeoprichter en directeur van de kina-maatschappij Soekawana²² aug. 1884, medeoprichter en directeur van de kina-maatschappij Djajagiri²³ 1885, vertrok zonder zijn gezin a/b van het s.s. "Prins Alexander" vanuit Marseille naar Batavia okt. 1886, keerde na zeven maanden weer terug naar zijn gezin, a/b van het s.s. "Prinses Marie" vanuit Genua naar Batavia vertrokken maart 1891, president van de

Bandoengsche Landbouw-vereeniging 1898-1901, vanwege een verblijf van zes maanden in Europa a/b van het s.s. "Both" vanuit Batavia naar Singapore (in aansluiting op de Duitse mail) vertrokken 1900, medeoprichter van de cultuurmaatschappij Balapoelang²⁴ 1901, commissaris bij de Preanger Volks-Apotheek te Bandoeng 21 aug. 1901, aandeelhouder van de Preanger Telefoon-Maatschappij 1903, medeoprichter van het Voorloopig comité ter behartiging van kolonisatie en kleinen landbouw door Europeanen en daarmee gelijkgestelden in de Preanger-Regentschappen 10 april 1903,²⁵ publiceerde de brochure *Dertig jaren kinamarket in woord en beeld* maart 1904, medeoprichter van de Cultuurmaatschappij Soekatingi²⁶ 1905, a/b van het s.s. "Rindjani" vanuit Marseille naar Batavia vertrokken nov. 1906, a/b van het s.s. "Wilis" vanuit Batavia naar Rotterdam vertrokken 17 april 1907, medeoprichter van Hôtel Berglust te Tjimahi²⁷ 1909, vestigde zich definitief in Duitsland 1910, overl. Wiesbaden 31 aug. 1920, zn. van Karl Friedrich Ferdinand von Winning en Klara Konradine von Gillhausen.²⁸

Maria Elisabeth Schenck.

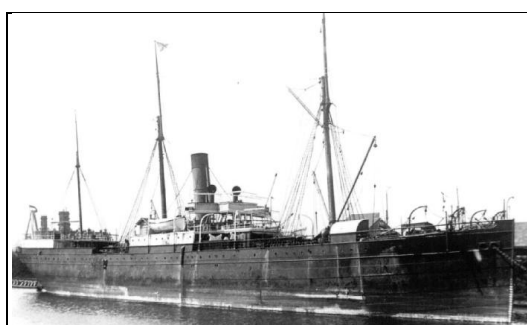
Familiewapen
Von Winning.²⁹

Carl Heinrich Otto Moritz von Winning.

Frederika Christina Schenck.

S.S. "Prins van Oranje", Stoomvaart Maatschappij Nederland.

Heden ontvingen wij, niet alleen het smartelijk berigt van het overlijden, aan boord van het Stoomschip *Prins van Oranje*, van onzen beminden Schoonzoon P. G. HELMAN, maar ook dat zijn Echtzoon, ons dierbaar, onvergetelijk Kind, FREDERIKA CHRISTINA, ons ontviel.
F. SCHENCK.
J. E. SCHENCK—
INTVELD.
's Gravenhage, 21 Mei 1885. [9156]
Algemeens en eenige kennisgeving, ook namens de Familie HELMAN.

Overlijdensbericht Petrus Gustaaf Helman en Frederika Christina Schenck (coll. CBG, Den Haag).

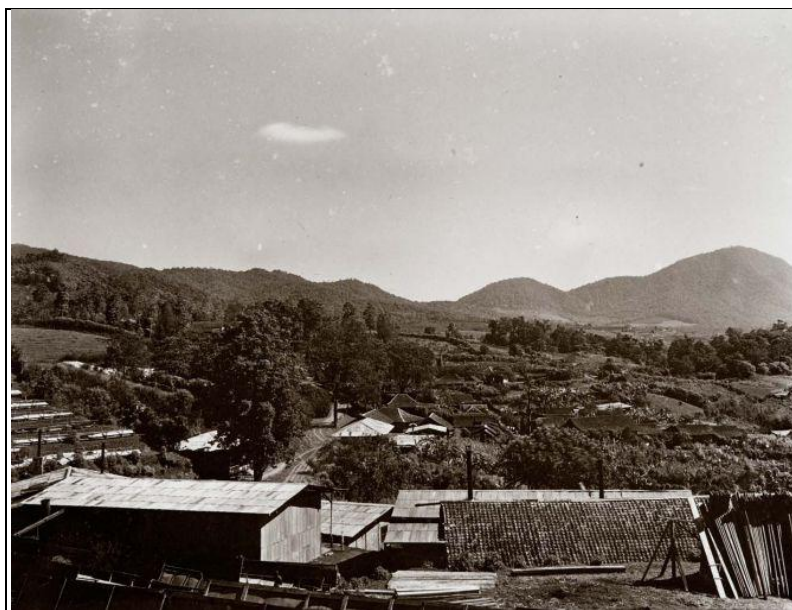
2. FREDERIKA CHRISTINA (RIKA) SCHENCK, geb. Padang 29 juli 1848, overl. a/b van het s.s. “Prins van Oranje” 8 mei 1885, tr. Bandoeng 31 mei 1876 PETRUS GUSTAAF HELMAN, geb. Oldemarkt 3 mei 1841, met de Franse mail vanuit Marseille naar Batavia vertrokken 19 april 1865, kandidaat-notaris te Djokjakarta,³⁰ notaris en vendumeester te Bodjonegoro (Rembang) en tevens lid van de plaatselijke schoolcommissie ald. april 1870, notaris en vendumeester achtereenvolgens te Bandoeng juni 1875, Toeban (Rembang) mei 1876, Rembang maart 1879, en Modjokerto (Soerabaja) juli 1881, wegens ziekte twee jaar verlof naar Europa aug. 1881, a/b van het s.s. “Prins Hendrik” naar Nederland vertrokken 27 aug. 1881, verlof met zes maanden verlengd juni 1883, nogmaals met zes maanden verlengd dec. 1883, a/b van het s.s. “Burgemeester Den Tex” vanuit Amsterdam naar Batavia vertrokken 5 juli 1884, wegens ziekte twee jaar verlof naar Europa maart 1885, a/b van het s.s. “Prins van Oranje” vanuit Batavia naar Nederland vertrokken 17 april 1885, overl. a/b van hets.s. “Prins van Oranje” 8 mei 1885, zn. van Johan Gerard Helman en Maria Anna Reiniera van Velden.

3. SUSANNA JULIE (SUZE) SCHENCK, geb. Padang 29 mei 1854, overl. 's-Gravenhage 6 dec. 1917, tr. Ternate 12 sept. 1872 TEDERICUS VAN GELDER (R.N.L.),³¹ geb. Dokkum 13 okt. 1839, militair,³² kweekeling van de Rijks Kweekschool voor Militaire Geneeskunde te Utrecht 31 juli 1857, officier van gezondheid 3e klasse bij de militaire geneeskundige dienst in Nederlandsch-Indië 10 juli 1861, embarkeerde Rotterdam a/b s.s. “Oranje Nassau” 21 dec. 1861, debarkeerde Batavia 5 mei 1862, geplaatst bij de geneeskundige dienst op Banka, na het afleggen van het examen te Batavia in 1865 benoemd tot officier van gezondheid 2e klasse te Willem I 1 febr. 1866, nam in dat jaar deel aan de expeditie naar de Pasoemahlanden (Palembang), vervolgens geplaatst te Wonosobo (Kedoe) 1866, Soemenep (Madoera) 1868, de Molukse Eilanden 1869, het Groot Militair Hospitaal te Batavia 1873 en de geneeskundige dienst te Palembang en Benkoelen 1 juli 1873, officier van gezondheid 1e klasse 28 juni 1873, nam deel aan de krijgsvieringen in Atjeh 1876, overgeplaatst naar het reconvalescentengesticht te Oenarang (Semarang) 1877, vertrok met zijn gezin met een tweejarig verlof naar Nederland 12 aug. 1877, logeerde bij zijn moeder in Harlingen, keerde a/b van het s.s. “Celebes” van verlof terug 1879 en geplaatst in de Zuider- en Oosterafdeling van Borneo, daarna overgeplaatst naar achtereenvolgens het hospitaal te Semarang 1882 en het hospitaal van Sumatra's Westkust 1886, dirigerend officier van gezondheid 1e klasse 19 juni 1886, wegens ziekte twee jaar verlof naar Nederland 1888, vertrok met zijn gezin a/b van het s.s. “Noord-Holland” uit Nederlandsch-Indië 2 juli 1888, op verzoek eervol ontslag 31 maart 1891, voorzitter van de Commissie voor het geneeskundig onderzoek van aan den dienst in de koloniën verbonden of daarvoor bestemd personeel te 's-Gravenhage 16 maart 1893, commissaris bij de cultuurmaatschappij Balapoelang³³ mei 1906, overl. 's-Gravenhage 6 okt. 1918, zn. van Nanne Willem van Gelder en Geertruida Vlaskamp en wedr. van Bouwina Maria Hamerster.

4. JULES CONSTANT SCHENCK (R.O.N.), geb. Padang Pandjang (Padangsche Bovenlanden) 11 maart 1856, wonende te Amsterdam 28 juli 1875-21 maart 1876,³⁴ administrateur van de kina-onderneming Pasir Malang³⁵ (Preanger-regentschappen), overl. Buitenzorg 22 nov. 1922, bleef ongehuwd.

Jules Constant Schenck
(coll. RKD, Den Haag).

Kina- en theeplantage Pasir Malang omstreeks 1926
(foto G.F.J. Bley, coll. Tropenmuseum, Amsterdam).

In de *Indische Courant* van 22 nov. 1922 verscheen onderstaand in memoriam:

J.C. Schenck, †

Hedennacht is te Buitenzorg een man overleden, wiens naam jarenlang in de planterswereld van West-Java genoemd werd naast dien van mannen als de heeren Bosscha, Kerkhoven e.a.. Vóór hij, ongeveer tien jaar geleden, het vrije plantersleven vaarwel zeide en zich te Buitenzorg ging vestigen, was de heer J.C. Schenck de bekende administrateur der thee- en kina-onderneming Pasir Malang, bij Pengilengan. Bekend niet alleen om zijn buitengewone bedrijfsresultaten, maar vooral om hetgeen hij voor de inlanders uit de omgeving, in de eerste plaats die zijner onderneming, deed. Schenck was de eerste administrateur in West-Java, die een ondernemings-schoolstichtte en hygiënische woningen voor zijn arbeidersbevolking deed bouwen. Een ethicus was hij niet; zijne opvattingen waren die van den ouderwetschen planter, die voor het naast geneigd is, in den inlander een tot dienen voorbestemd wezen te zien. Maar hij was een man met nobele sentimenten, en met hart voor de lieden die van hem afhingen. Zijn ondernemings-school werd een modelschool. Waar de rechten van inlanders in het gedrang dreigden te komen, kwam Schenck voor hen op. De herinnering aan dezen weldoener leeft voort onder de

bevolking van geheel de Preanger. Nog altijd wordt zijn naam genoemd en geëerd als die van een vriend en vader, bij wien de belangen van den economisch zwakke veilig waren.

De regeering erkende zijne verdiensten door hem te onderscheiden met benoeming tot officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Toen Schenck Pasir Malang verliet, viel het scheiden hem onzegbaar zwaar. Al zijn bedienden gingen mee naar Buitenzorg, waar hij een groot huis huurde en met zijn vriend W. C. Meyer³⁶, die boekhouder op zijne onderneming geweest was, een kalm en teruggetrokken leven leidde. Ruim vijftig inlanders, allen oude getrouwen van Pasir Malang, huisden op het groote erf zijner woning. De twee oude heeren - de heer Meyer was 73, de heer Schenck 64 jaar - waren onafscheidelijk. Toen eerstgenoemde drie weken geleden stierf, was te voorzien dat ook de heer Schenck het niet lang meer maken zou. Toch is zijn dood vrij onverwacht gekomen.

Schenck was een braaf man, een nobel mensch. Te Buitenzorg was hij veler stille, en veelal onbekende steun. Zijn nagedachtenis zal in eere blijven: heel de inlandsche bevolking van Buitenzorg kende hem als: de Weldoener van den Grooten Postweg.

- ¹ J.C. Francken, 'Een vorstelijke zoogbroeder Friedrich Wilhelm Schenck', *Amersfoort en Omstreken* (2001), nr. 3.
- ² Zie hiertoe het zeer lezenswaardige boek: E.M. von Winning, *Lebenslauf des Moritz von Winning 1835-1920* (Jakarta 1993).
- ³ Heraldische Databank van het Centraal Bureau voor Genealogie, nr. HDATNL015375. Wapenbeschrijving: in goud een rode leeuw, in de linkerklauw een zilveren beker, goud omboord en in de rechter een zilveren kan, gereed om te schenken.
- ⁴ Zie ook *De Indische Navorscher* 17 (2004) 97-121, ald. 107.
- ⁵ Haags Gemeentearchief, Notarieel Archief 's-Gravenhage 1843-1925, inv.nr. 2579, aktenr. 387.
- ⁶ Ibidem, inv.nr. 2580, aktenr. 759.
- ⁷ Oorzaak: longontsteking.
- ⁸ In zijn geboortakte is zijn voornaam verfranst en werd hij aangeduid als Frédéric. Zijn vader werd aangeduid als Frédérique Guillaume Schenck.
- ⁹ Nationaal Archief, Archief Ministerie van Koloniën, Stamboeken Burgerlijke Ambtenaren (toegangsnr. 2.10.36.22), Serie A, inv.nr. 901.
- ¹⁰ Bevolkingsregister Zuthpen 1862-1890 (archieffnr. 308, inv.nr. 035, blad 9017).
- ¹¹ Bij KB van 8 nov. 1874, no. 16 werd hem vergunning vergund tot het aannemen van de onderscheidingsteken. Zie ook: C.P. Mulder en P.A. Christiaans, *Buitenlandse onderscheidingen aan Nederlanders verleend. Russische onderscheidingen* (2014).
- ¹² Haags Gemeentearchief, Notarieel Archief 's-Gravenhage 1843-1925, inv. nr. 2579, aktenr. 386.
- ¹³ Ibidem, inv.nr. 2580, aktenr. 758.
- ¹⁴ Oorzaak: longontsteking.
- ¹⁵ Zie ook *De Indische Navorscher* 2 (1989) 62-67, ald. 66.
- ¹⁶ Begraven te Bandoeng. Zie ook: P.C. Bloys van Treslong Prins, *Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden betreffende Europeanen op Java* 4 (Batavia 1939) 17.
- ¹⁷ Bij Koninklijk Besluit van 21 dec. 1907, nr. 84 ingelijfd in de Nederlandse adel (zie ook: *De Indische Navorscher* 21 (2008) 124). Zie voor zijn nakomelingen ook: *Nederland's Adelsboek* 98 (2013-2014).
- ¹⁸ Nationaal Archief, Stamboeken Officieren Landmacht en koloniale troepen (toegangsnr. 2.13.04), inv.nr. 399, fol. 117.
- ¹⁹ Koninklijk Besluit van 2 maart 1878, nr. 29, ter zake van verschillende militaire operatiën en afzonderlijke gevechten in Atjeh tussen 26 januari 1877 en 15 maart 1877. Zie ook: *Verzameling van dagorders, betrekking hebbende op toegekende belooningen aan hen, die zich onderscheidden bij krijgsverrichtingen van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger van 1818 t/m beden*, pag. 327.
- ²⁰ Samen met een andere planters pachtte Von Winning op persoonlijke titel percelen in het district Tjilokotot (te weten Soekawana I, groot 317 bouw; Soekawana II, groot 229 bouw; Soekawana III, groot 6 bouw; Soekawana IV, groot 98

-
- bouw), in het district Djampangwetan (te weten Belapoelang of Soekanagara, totale grootte 1049 bouw) en in het district Oedjoeng Broeng Koelon (Soeka Tingih of Pasir Ipis, groot 82 bouw).
- ²¹ Statutair gevestigd te Bandoeng.
- ²² Statutair gevestigd te Amsterdam. Het kapitaal bedroeg 480.000 gulden, waarvan 140.000 gulden werd ingebracht door C.H.O.M. von Winning. Doel was de exploitatie van de erfpachtspercelen Soekawana I t/m Soekawana IV.
- ²³ Statutair gevestigd te Haarlem. Het kapitaal bedroeg 250.000 gulden, waarvan 50.000 gulden werd ingebracht door C.H.O.M. von Winning. Doel was de exploitatie van het erfpachtsperceel Djajagiri, groot 168 bouw, gelegen in het district Oedjoeng Broeng Koelon. De maatschappij werd eind 1915 geliquideerd.
- ²⁴ Statutair gevestigd te Amsterdam. Het kapitaal bedroeg 500.000 gulden, waarvan 160.000 gulden werd ingebracht door C.H.O.M. von Winning. Doel was de exploitatie van het erfpachtsperceel Soekanagara.
- ²⁵ Dit comité was met name opgericht voor de geldelijke steun van negentien naar Java gekomen Transvalers die – zoals vermeld in een circulaire en intekenlijst – “liever in den vreemde vertoeven dan den eed van trouw aan het Engelsch Gouvt. afleggen”. Zie ook: CBG, Collectie Oost-Indische bronnen, nr. VIBDNI010132.
- ²⁶ Statutair gevestigd te Bandoeng. Het kapitaal bedroeg 100.000 gulden. Doel was de overname en exploitatie van het erfpachtsperceel Soekatingi in het district Oedjoeng Broeng Koelon.
- ²⁷ Statutair gevestigd te Bandoeng. Het kapitaal bedroeg 40.000 gulden.
- ²⁸ Zie ook: R.G. de Neve, *Von Winning (niet tot de Nederlandse adel behorende tak)*, gepubliceerd op <http://asaloesoel.igv.nl>
- ²⁹ Heraldische Databank van het Centraal Bureau voor Genealogie, nr. HDATNL018887. Wapenbeschrijving: in rood drie gewende zilveren sikkels met gouden handvat, boven elkaar, met het handvat naar links.
- ³⁰ Nationaal Archief, Archief Ministerie van Koloniën, Stamboeken Burgerlijke Ambtenaren (toegangsnr. 2.10.36.22), Serie A, inv.nr. 911, 911, fol. 163 (Register S).
- ³¹ Zie ook: *De Indische Navorscher* (6) (1993) 165-174, ald. 170-171.
- ³² Nationaal Archief, Den Haag, Stamboeken Officieren Landmacht en koloniale troepen, nummer toegang 2.13.04, inventarisnummers 399 (folionummer 61), 653 (folionummer 87) en 671 (folionummer 6).
- ³³ Zijn zwager C.H.O.M. von Winning was grootaandeelhouder van deze vennootschap.
- ³⁴ Bevolkingsregister Amsterdam 1874-1893, NL-SAA-29111415.
- ³⁵ Bestaande uit de percelen Pasir Malang I, groot 248 bouw en Pasir Malang II, groot 274 bouw.
- ³⁶ Willem Christiaan Meyer, overl. Buitenzorg 7 nov. 1922.